

BAKIRKÖY FORMASYONU'NUN (KÜÇÜKÇEKMECE-İSTANBUL) OSTRAKOD FAUNASINA GÖRE YAŞI VE OLUŞUM ORTAMI HAKKINDA YENİ GÖRÜŞLER

NEW OBSERVATIONS ON THE AGE AND ENVIRONMENTAL FEATURES OF THE BAKIRKÖY FORMATION BASED ON OSTRACODA FAUNA (KÜÇÜKÇEKMECE-İSTANBUL)

Atike NAZİK

Ç. Ü. Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü,
01330 Balçalı-ADANA

ÖZ: Bu araştırmada amaç; Avcılar, Cennet mahallesile Bahçelievler'de açılan yarmalarda yüzlek veren Bakırköy formasyonu'nun ostrakodlarını incelemek, yaş değerlendirmesi ve ortamsal yorum yapmaktır.

Küçükçekmece'de, Avcılar'daki yüzlekten ölçülen kesitte İstanbul yeşil kili denilen Güngören formasyonu üzerinde uyumlu olarak Bakırköy formasyonunun killi kireçtaşı, kilitaşı ve fosilli kireçtaşı seviyeleri gözlenmiştir. En üstte de bitkisel toprak dolgu bulunmaktadır. Doğuya doğru Cennet mahallesinde Bakırköy formasyonu yine killerin üstünde kireçtaşı ve killi kireçtaşı ile temsil edilir. Bahçelievlerde ölçülen kesitte istif, kavaklı kireçtaşı, killi kireçtaşı ile kilitaşlarının ardalanmasından oluşmaktadır ve üstte de kumlu kireçtaşı ile son bulmaktadır.

Araştırmada, birimden derlenen 43 örnek üzerinde çalışılmıştır. Bu örneklerde yapılan paleontolojik çalışmaları sonucunda tuzluluk açısından iki grup ostrakod topluluğu tanımlanmıştır. Bunlar; *Leptocythere nodigera* Pokorny, *Leptocythere castanae* (Sars), *Loxoconcha rhombovalis* Pokorny, *Loxoconcha granifera* (Reuss), *Xestoleberis reymenti* Ruggieri, *Xestoleberis ventricosa* Mueller, *Cyprideis heterostigma sublitoralis* Pokorny, *Cyprideis sublitoralis* Pokorny, *Cyprideis torosa* (Jones), *Cyprideis trituberculata* (Krstic)'den oluşan brahik ortam topluluğu ile *Heterocypris salina salina* (Brady), *Ilyocypris bradyi* (Sars), *Cyclocypris sp.*, *Candona candida* (O.F.Muller), *Candona neglecta* Sars, *Candona (Candona) parallelia pannonica* Zalanyi, *Candona decimai* Freels, *Darwinula cylindrica* Straub, *Darwinula stevensoni* (Brady ve Robertson) tahtı ortamı topluluğudur. Bu fosillere göre adı geçen formasyonun oluşum ortamının, kıyı çizgisi boyunca gelişmiş karadan beslenmeli bir lagün olduğu söylenebilir.

Sonuçta, bu çalışmada Sarmasiyen olarak bilinen Bakırköy formasyonu'nun yaşı, degenilen fosil topluluğu ve inceleme alanının doğusundaki İstanbul yeşil kiline verilen Messiniyen=Ponsiyen yaşı ile de deneştirilerek Ponsiyen olarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Bakırköy formasyonu, Ostracoda, Ponsiyen, İstanbul-Küçükçekmece.

ABSTRACT: The aim of this study is to determine of ostracode fauna, to do their chronostratigraphical and environmental evolution of Bakırköy formation which crops out Bahçelievler, Cennet Mahallesi and Avcılar (İstanbul-Küçükmece) according to new observations.

Argillaceous limestone, claystone and fossiliferous limestone levels of Bakırköy formation have been observed which concordantly overly Güngören formation that named as İstanbul green clay in measured section of Avcılar, Küçükçekmece. Bakırköy formation also is represented by limestones and argillaceous limestones which those overlying claystones at Cennet Mahallesi which is located in the eastern part of investigated area. Bakırköy formation consists of the alternation of fossiliferous, argilleous limestone, claystone and sandy limestone at the uppermost of Bahçelievler measured section.

43 samples have been collected and studied from this unit with this research As a result of paleontological studies, two different ostracode associations have been described according to the percentage of salinity. *Leptocythere nodigera* Pokorny, *Leptocythere castanae* (Sars), *Loxoconcha rhombovalis* Pokorny, *Loxoconcha granifera* (Reuss), *Xestoleberis reymenti* Ruggieri, *Xestoleberis ventricosa* Mueller, *Cyprideis heterostigma sublitoralis* Pokorny, *Cyprideis sublitoralis* Pokorny, *Cyprideis torosa* (Jones), *Cyprideis trituberculata* (Krstic) are brachisch ostracodes and *Heterocypris salina salina* (Brady), *Ilyocypris bradyi* (Sars), *Cyclocypris sp.*, *Candona candida* (O.F.Muller), *Candona neglecta* Sars, *Candona (Candona) parallelia pannonica* Zalanyi, *Candona decimai* Freels, *Darwinula cylindrica* Straub, *Darwinula stevensoni* (Brady ve Robertson) are from the freshwater association. According to this microfauna content, Bakırköy formation has been deposited in a lagoon which has mostly continental in put.

Finally, Bakırköy formation which is dated Sarmatian in the previous studies, has been evaluated Pontian in age according to the ostracode fauna and by the correlation of Messinian-Pontian aged green clays of Istanbul from the eastern part of the study area.

Key words: Bakırköy formation, Ostracoda, Pontian, İstanbul-Küçükçekmece.

GİRİŞ

İnceleme alanı Küçükçekmece Gölü civarındadır (Şekil 1). İnceleme alanı ve yakın çevresindeki önceki çalışmalarlardan Akartuna (1953), Erentöz (1953), Rücker-Ulkümen (1965), Sönmez-Gökçen (1964, 1973a,b), Şen (1994) ve Şafak (1997) başlıcalarıdır.

reçtaşı ile temsil edilen Geç Miyosen yaşı Bakırköy formasyonu (Ariç, 1955) ile Kuvatemer yaşı alüvyondur.

ÖLÇÜLU STRATİGRAFİ KESİTLERİ

Bu araştırma Bakırköy formasyonu üzerinde geçerleşmiştir. Birim inceleme alanı ve dışında Avcılar

Şekil 1. Yerbulduru haritası.

Figure 1. Location map.

Bu çalışmada amaç; inceleme alanında yüzeylenen Bakırköy formasyonu'nun ostrakodlarını incelemek, birimin yaşını ve ortamsal yorumunu değerlendirmektir. Bu amaçla inceleme alanında 4 kesit ölçülmüş ve 43 örnek derlenmiştir. Bu örneklere yıkama metodu uygulanmış ve binoküler mikroskopta ayıklama ve tayin işlemi yapılmıştır. Trinoküler mikroskopta da fotoğrafları çekilmiştir.

LİTOSTRATİGRAFİ

Küçükçekmece (İstanbul) civarında bulunan inceleme alanında Paleozoyik temel üzerinde Miyosen ve Kuvatemer yaşı birimler mostra vermektedir (Şekil 2). Bu birimler; mavi-yeşil killerin hakim olduğu, marn ve seyrek kireçtaşının tabakalarının ardalanmasından ibaret, bol *Mactra* ve gastropod fosilli Geç Miyosen yaşı Güngören formasyonu (Ariç, 1955); kil, marn ara tabakalı ki-

köyü, Ambarlı-Kalinora Burnu civarları, Kızıl Burnu, Kızılıbayır, Sancak Tepe batısı, Kıraklı köy batısındaki falez ve yarmalarda tipik kesitler vermektedir. Beyaz renkli ve boşluklu bir yapı gösteren yer yer kristalize olan kireçtaşı, kil ve marn seviyelerinden oluşmuştur. Kireçtaşın fosil kavşakları ile içaklıları içerir. Ayrıca, kireçtaşın falezlerde kil, marn katmanlarından daha sert olduğu için dirsek şeklinde aşınma gösterir. Birimin kalınlığı 20.00 m ile 1.00 m arasında değişmektedir.

Birimden 4 adet referans kesit ölçülmüş olup, özelliklerini ve fosil içeriği (Levhalar I-II-III) aşağıdaki gibidir:

Avcılar Kesiti (C.I)

Kesit tavandan tabana doğru 16.10 m olarak ölçülmüştür (Şekil 3). Tabanda İstanbul yeşil kili denilen Güngören formasyonuna ait killi seviyeler yer almaktadır. Bu birimin üzerine uyumlu olarak gelen Bakırköy formasyonu'nun 2.20, 5.20, 8.00, 11.00, 13.00'cü m'le-

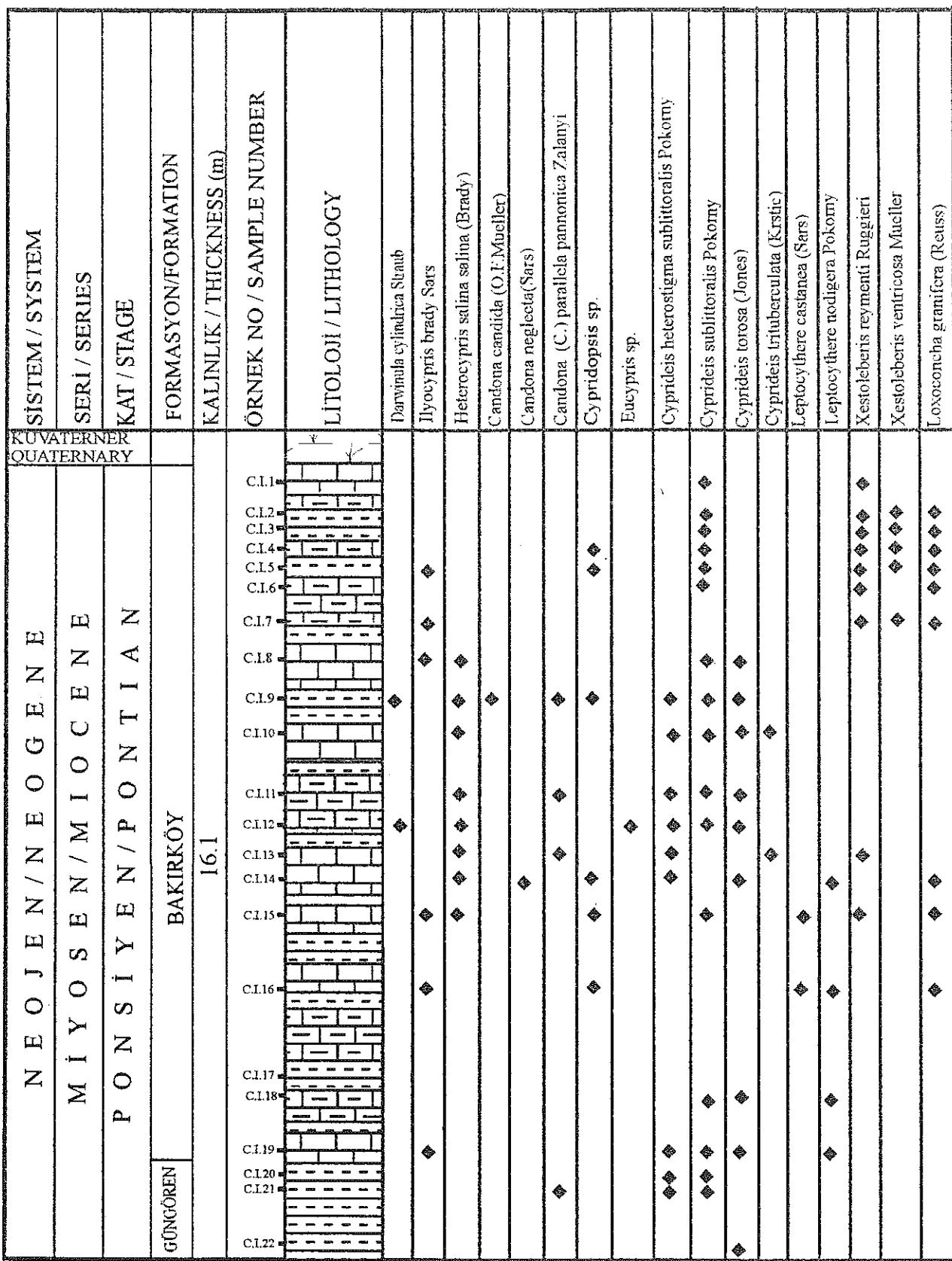
SİSTEM/SYSTEM	SERİ/SERIES	KAT/STAGE	FORMASYON/FORMATION	LİTOLOJİ/LITHOLOGY	AÇIKLAMALAR/EXPLANATIONS
KUVATERNER/QUATERNARY					Toprak dolgu/Filling up materials
NEOJEN/NEOGENE	MİYOSEN/MIOCENE	PONSİYEN / PONTIAN	B A K I R K Ö Y	Kiltaşı/Claystone	
GÜNGÖREN				Kireçtaşısı/Limestone	
				Killi kireçtaşısı/Argillaceous limestone	
				Yeşil renkli kiltaşı/ Green colored limestone	
					Ölçeksiz/Nonscale

Sekil 2. İnceleme alanı genelleştirilmiş stratigrafi kesiti.
Figure 2. Generalized stratigraphical section of investigation area.

rinde pelesipod ve gastropod kavaklıları ile bunların içaklılarını içeren düzeyler bulunmaktadır. İstiften alınan 22 adet örneğin hepsi ostrakodlu olup, *Darwinula cylindrica* (Straub), *Candonia neglecta* (Sars), *Candonia* (*Candonia*) *parallela pannonica* Zalanyi, *Candonia candida* (O.F. Mueller), *Ilyocypris bradyi* (Sars), *Heterocypris salina salina* (Brady) tatlısu ostrakodları ile *Cyprideis sublitoralis* Pokorny, *Cyprideis torosa* (Jones), *Cyprideis trituberculata* (Krstic), *Cyprideis heterostigma sublitoralis* Pokorny, *Leptocythere nodigera* Pokorny, *Leptocythere castanae* (Sars), *Xestoleberis reymendi* (Ruggieri), *Xestoleberis ventricosa* (Mueller), *Loxoconcha granifera* (Reuss) brahik topluluğunu içerrir.

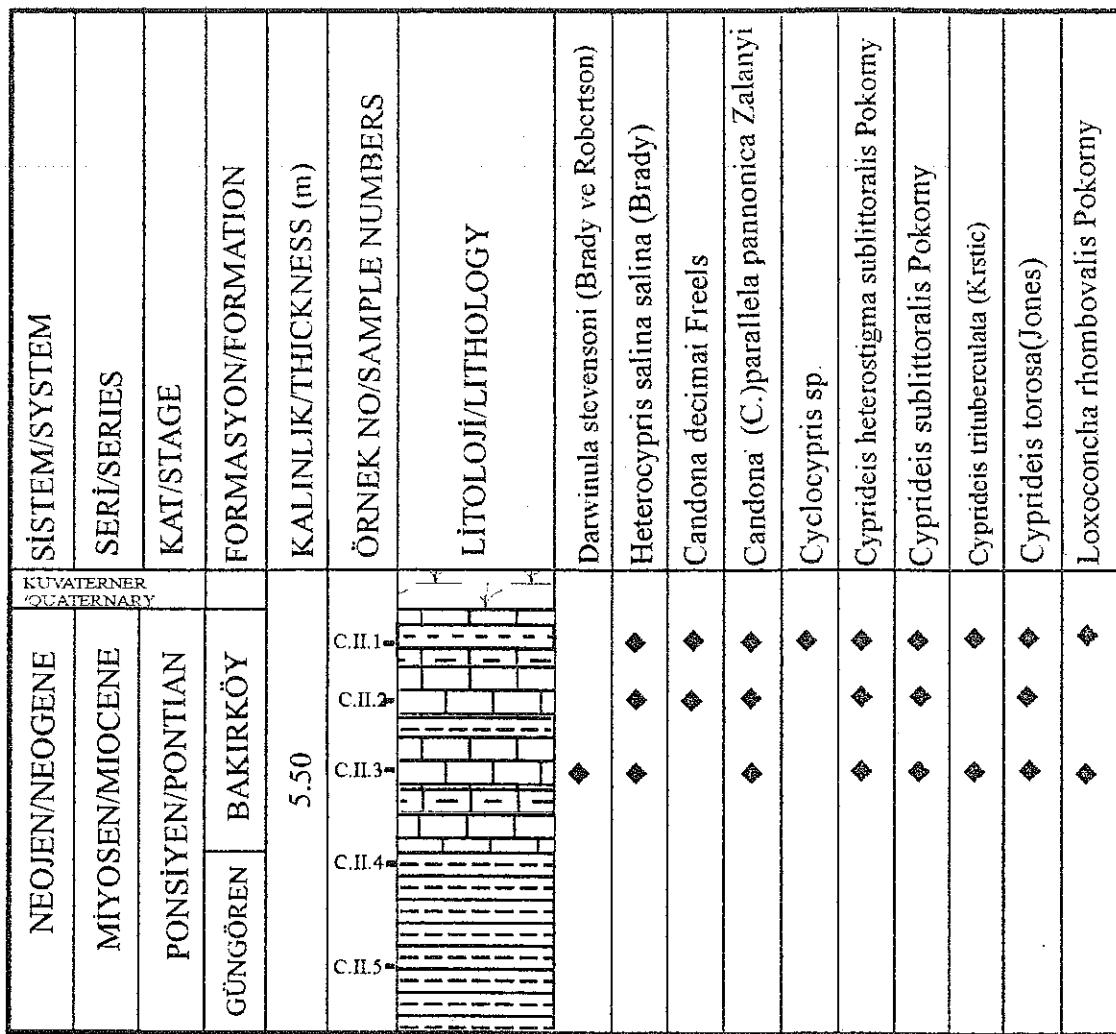
Cennet Kesiti (C.II, CIII)

Cennet mahallesinde küçük bir alanda mostra veren birimden ölçülen kesitin (C-II) kalınlığı 5.50 m'dir (Şekil 4). Kesitte Bakırköy formasyonu alta 2.00 m kiltaşı, üstte 3.00 m killi kireçtaşısı ile temsil edilmektedir ve en üstte 50 cm toprak dolgu maddesi bulunur. Kesitin yalnızca killi kireçtaşısı seviyeleri ostrakod içerir. Bu seviyelerden derlenen 5 örnekte *Darwinula stevensoni* (Brady ve Robertson), *Candonia decimai* Freels, *Candonia* (*Candonia*) *parallela pannonica* Zalanyi, *Heterocypris salina salina* (Brady) tatlısu ostrakodları ile *Cyprideis sublitoralis* Pokorny, *Cyprideis torosa* (Jones), *Cyprideis trituberculata* (Krstic), *Cyprideis heterostigma*

Şekil 3. Avcılar (C. I) ölçülu stratigrafi kesiti Ostrakod dağılımı.

Figure 3. Distribution of Ostracoda of Avcılar (C. I) measured stratigraphic section.

Şekil 4. Cennet (C II) ölçülu stratigrafi kesiti ostrakod dağılımı.

Figure 4. Distribution of Ostracoda of Cennet (C II) measured stratigraphic section.

sublitoralis Pokorny, *Loxoconcha rhombovalvis* Pokorny brahik ostrakodlar saptanmıştır. Bu kesitin yanal devamında mostra (C III) veren killi kireçtaşı seviyelarından derlenen örneklerde *Ilyocypris bradyi* Sars tathılı ostrakodu ile *Xestoleberis reymendi* (Ruggieri), *Xestoleberis ventricosa* (Mueller), *Loxoconcha rhombovalvis* Pokorny, *Cyprideis sublitoralis* Pokorny brahik ostrakodlar bulunmuştur (Şekil 5).

Bahçelievler Kesiti (C.IV)

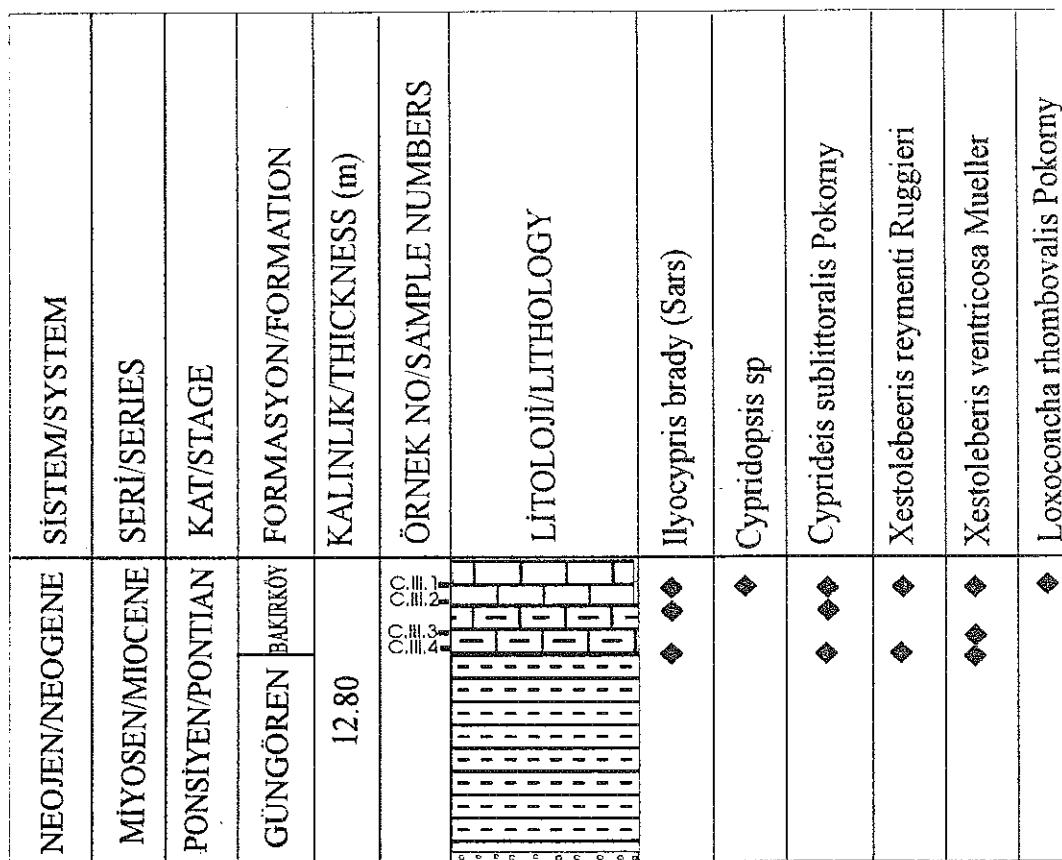
Bahçelievler-İncirli metro durağı inşaatı için açılan yarmadan ölçülen kesit 12.80 m kalınlıktadır (Şekil 6). İstif kumlu, killi kireçtaşı ve kireçtaşından oluşmaktadır. Kesitin üst kısmından alta doğru 5.00-6.00'ci, ve 10.00-11.00'ci metrelerinde kavaklı kireçtaşları yer almaktadır. Birimin 2.00 ci, 8.00-12.00'ci metrelerinde jips kristallemin varlığı dikkat çekmekte ve birim kırmızı renkli görlmektedir. Ölçüm sırasında 10 örnek derlenmiş, ancak

2 örnek fosilli çıkmıştır. Bunlar kesitin enüst seviyeleri olup fert sayısı çok tür sayısı az olan ostrakod topluluğunu içermektedir. Bulunan ostrakodlar *Cyprideis sublitoralis* Pokorny, *Cyprideis heterostigma sublitoralis* Pokorny, *Cyprideis torosa* (Jones)'dur.

TARTIŞMA VE SONUÇLAR

İstanbul batısı (Küçükçekmece) dolayında yüzlek veren Bakırköy formasyonu önceki araştırmalar tarafından içermiş olduğu makrofosillere dayanılarak Sarmasiyen olarak değerlendirilmiştir (Erentöz, 1953, Arıç, 1955). Bu araştırmada ise kronostratigrafik değerlendirme, ostrakodların farklı bölgelerle ve inceleme alanının hemen doğusunda yapılan çalışma (Şafak, 1997) ile deñleştirilerek yapılmıştır.

Bu ostrakod topluluğundan *Cyprideis sublitoralis* Pokorny, *Cyprideis torosa* (Jones) hemen hemen bütün

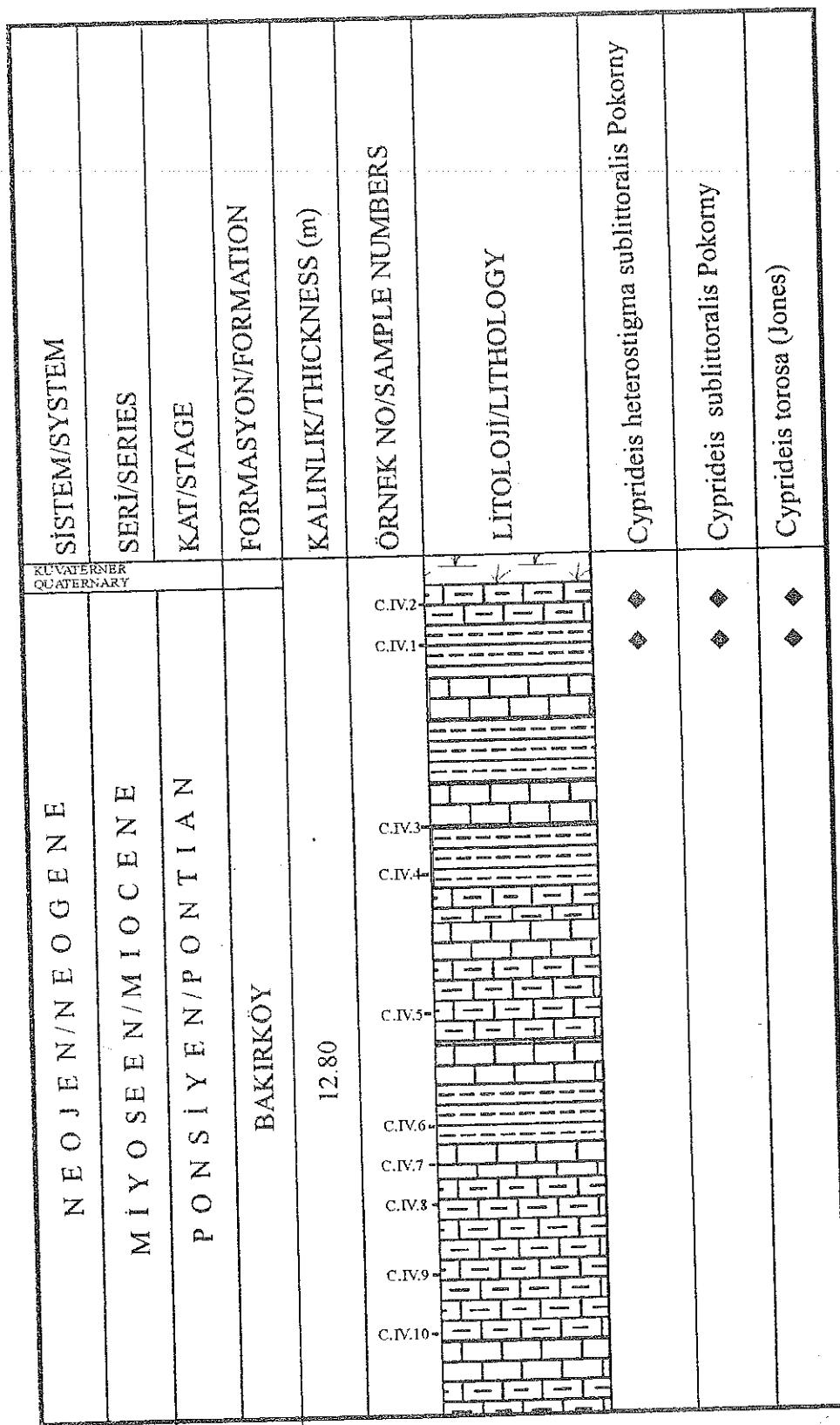
Şekil 5. Cennet (C III) ölçülu stratigrafi kesiti ostrakod dağılımı.

Figure 5. Distribution of Ostracoda of Cennet (C III) measured stratigraphic section.

örneklerde saptanmıştır. *Cyprideis sublittoralis* Pokorny İtalya, Avusturya ve Yugoslavya'da Pannoniyen (Decima, 1962, Krstic, 1971, Jiricek, 1983, Jiricek ve Riha 1990), Türkiye'de Geç Pannoniyen-Ponsiyen (Ünal, 1996, Ünal ve Tunoğlu, 1996) ve Ponsiyen = Messiniyen (Şafak, 1997) düzeylerinde saptanmıştır. *Cyprideis torosa* (Jones) İtalya'da Messiniyen (Decima, 1962), Fransa'da Geç Miyosen (Carbonnel, 1969), Türkiye'de Pannoniyen-Ponsiyen (Ünal ve Tunoğlu, 1996, Ünal, 1996), Pliyosen- Pleyistosen (Bassiouni, 1979), Pliyosen (Nazik ve Gökçen, 1995, Tunolu ve diğ., 1995) düzeyleri ile Güncel olarak da bilinmektedir. *Darwinula cylindrica* Straub, *Darwinula stevensoni* (Brady ve Robertson) tatlı su formu KB Anadolu'da Bursa-Orhangazi-Çengiler'de (Freels, 1980) ve İç Anadolu'da Ulukışla Baseni'nde Geç Miyosen (Nazik, 1988); *Heterocypris salina salina* (Brady) Türkiye'de İst Miyosen-Pliyosen (Freels, 1980, Nazik, 1988, Nazik ve diğ. 1992, Şafak, 1997) düzeylerinde bulunmuştur. Pokorny (1953)'te *Cyprideis heterostigma sublittoralis*, *Loxoconcha rhombovalis* ve *Leptocythere nodigera* fosillerini Çekoslovakya-Hodonin Baseni'nde Pliyosen düzeylerinde ilk kez tanımlamıştır. Yine *Xestoleberis reymenti* ilk kez Messiniyen'de tanımlanmış olup (Ruggieri, 1967), Sissingsh (1972) 'de Güney Ege adalarında yaptığı çalışma-

larda *Xestoleberis reymenti* Ruggieri ve *Xestoleberis ventricosa* Mueller'i Üst Miyosen-Pliyosen düzeylerinde saptamıştır. *Ilyocypris bradyi* Sars Ponsiyen (Nazik, 1988), Pliyosen (Agalarova, 1956, Stancheva, 1966, Guernet ve di. 1977, Şafak ve diğ. 1992) düzeylerinde bulunmuştur. *Candona neglecta* Sars Üst Miyosen- Pliyosen (Nasser, 1994, Gökçen, 1979, Nazik, 1988, Şafak ve diğ. 1992, Tunoğlu ve diğ. 1995, Ünal ve Tunoğlu, 1996) düzeylerinde saptanmıştır. *Candona candida* O.F. Mueller Ponsiyen'de (Krstic, 1973, Sokac, 1978, Freels 1980, Tunoğlu, 1984, Ünal ve Tunoğlu, 1996) saptanmıştır. Yapılan bu tartışmalara göre ostrakodların yaş konağı Ponsiyen olarak değerlendirilmiştir.

Ostrakodların ortam belirleyici özelliklerinden yararlanılarak Bakırköy formasyonu'nun oluşum ortamı hakkında da yeni görüşler ortaya konmuştur. Ostrakodlar tuzluluk derecesine göre iki topluluğu yansımaktadır. Bunlardan *Candona*, *Darwinula*, *Heterocypris*, *Ilyocypris* ve *Limnocythere* cinsleri tatlı su-%0 0-3 (karasal) ostrakodlarıdır. *Cyprideis*, brahik-%0 3-18 tuzluluğundaki ortamlara özgü bir cinstir. *Leptocythere*, *Loxoconcha* ve *Xestoleberis* karasaldan sığ denizel ortama kadar uzanabilen cinslerdir. Bu cinslerin Avcılar yamasından ölçülen kesitin ilk 5.00 m'sinde *Cyprideis* ve *Leptocythere*'ler bol, bu seviyeden üstündeki 5.50 m'de

Şekil 6. Bahçelievler (C. IV) ölçülu stratigrafi kesiti Ostrakod dağılımı.
Figure 6. Distribution of Ostracoda of Bahçelievler (C. IV) measured stratigraphic section.

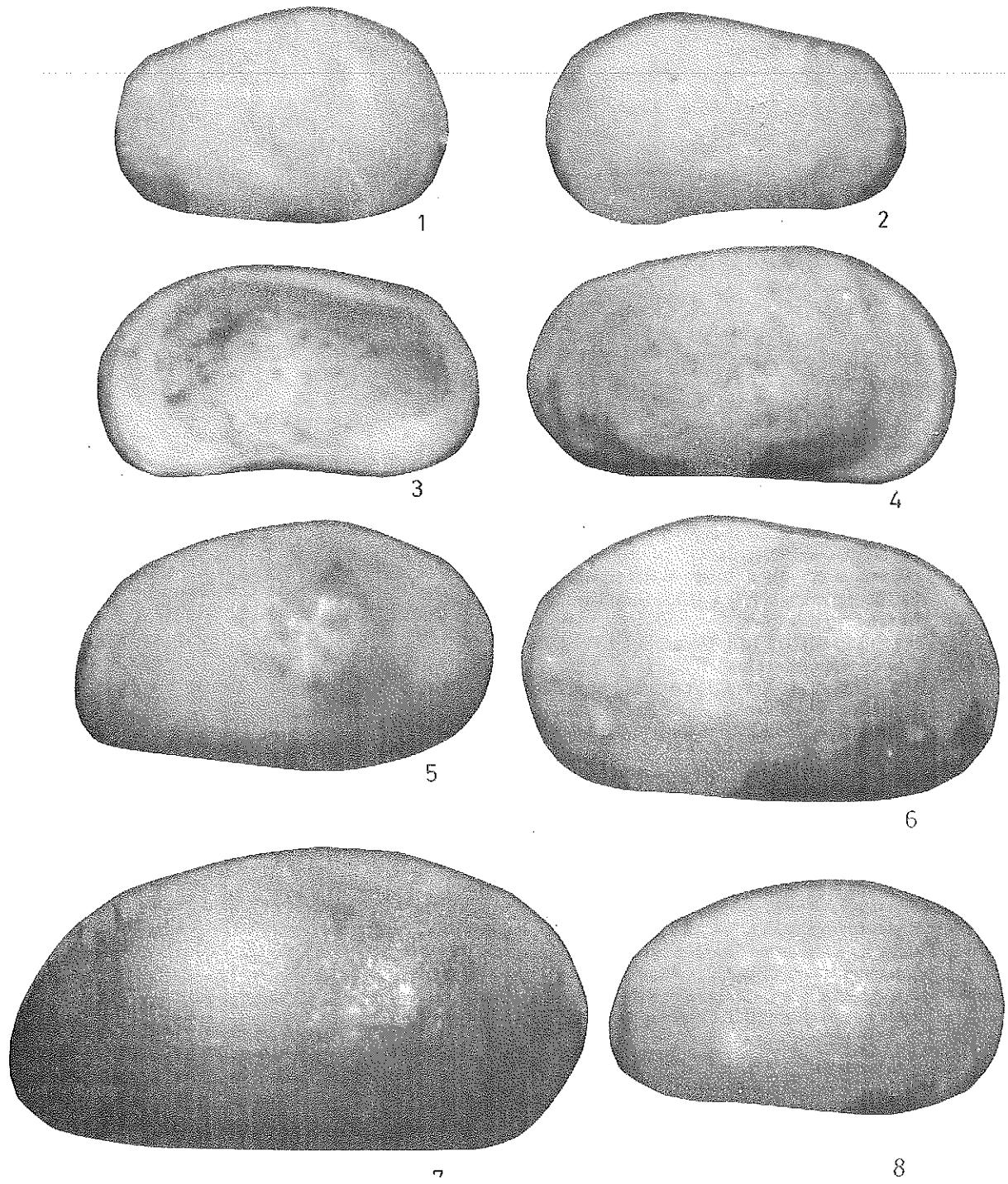
LEVHA I

- Şekil 1-2.** *Leptocythere castanae* (Sars)
1. Sağ dış görünüm, X100, 2. Sol dış görünüm, X100, C I.15, Avcılar kesiti, Ponsiyen.
- Şekil 3-4.** *Leptocythere nodigera* Pokorny
3. Sağ iç kapak, X85, 4. Sağ dış görünüm, X100, C I.18, Avcılar kesiti, Ponsiyen.
- Şekil 5.** *Cyprideis heterostigma sublitoralis* Pokorny
Sağ kapak, X130, C I.14, Avcılar kesiti, Ponsiyen.
- Şekil 6.** *Cyprideis sublitoralis* Pokorny
Sol kapak, X85, C II.3, Cennet kesiti, Ponsiyen.
- Şekil 7.** *Cyprideis torosa* (Jones)
Sağ kapak, X85, C II.3, Cennet kesiti, Ponsiyen.
- Şekil 8.** *Cyprideis trituberculata* (Krštic)
Sağ kapak, X125, C II.3, Cennet kesiti, Ponsiyen.

PLATE I

- Figure 1-2.** *Leptocythere castanae* (Sars)
1. Right side view, X100, 2. Left side view, X100, C I.15, Avcılar section, Pontian.
- Figure 3-4.** *Leptocythere nodigera* Pokorny
3. Right inner view, X85, 4. Right outer view, X100, C I.18, Avcılar section, Pontian.
- Figure 5.** *Cyprideis heterostigma sublitoralis* Pokorny
Right valve, X85, C I.14, Avcılar section, Pontian.
- Figure 6.** *Cyprideis sublitoralis* Pokorny
Left valve, C II.3, Cennet section, Pontian.
- Figure 7.** *Cyprideis torosa* (Jones)
Right valve, X100, C II.3, Cennet section, Pontian.
- Figure 8.** *Cyprideis trituberculata* (Krštic)
Right valve, X125, C II.3, Cennet section, Pontian.

LEVHA I / PLATE I

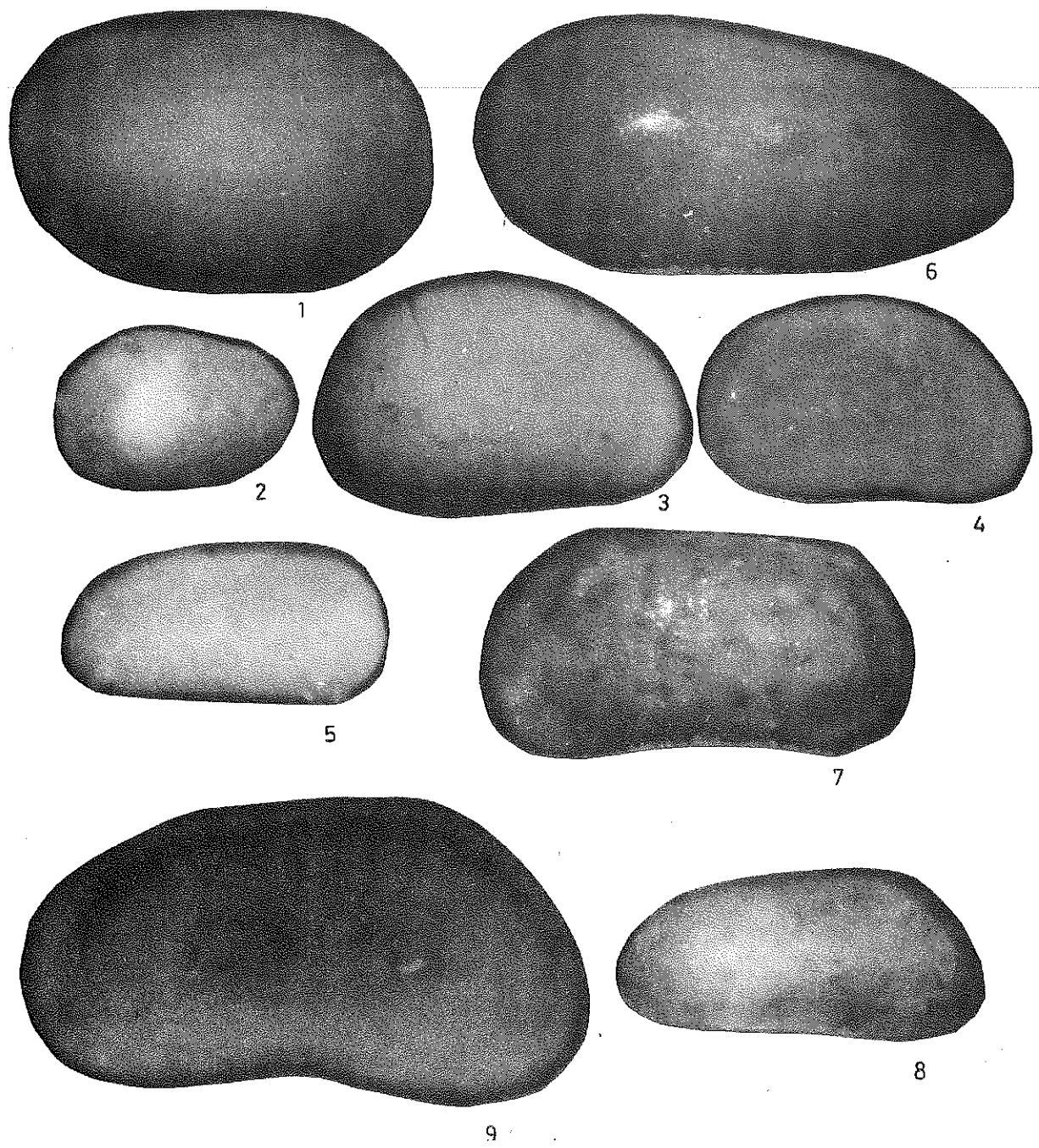
LEVHA II

- Sekil 1.** *Loxoconcha granifera* (Reuss)
Sağ dış görünüm, X100, C I.17, Avcılar kesiti, Ponsiyen.
- Sekil 2.** *Loxoconcha rhombovalvis* Pokorny
Sol dış görünüm, X80, C I.14, Avcılar kesiti, Ponsiyen.
- Sekil 3.** *Xestoleberis reymenti* Ruggieri
Sağ dış görünüm, X125, C III.4, Cennet kesiti, Ponsiyen.
- Sekil 4.** *Xestoleberis ventricosa* Mueller
Sağ dış görünüm, X110, C III.1, Cennet kesiti, Ponsiyen.
- Sekil 5.** *Darwinula cylindrica* Straub
Sol dış görünüm, X108, C I.9, Avcılar kesiti, Ponsiyen.
- Sekil 6.** *Darwinula stevensoni* (Brady ve Robertson)
Sağ dış görünüm, X110, C II.3, Cennet kesiti, Ponsiyen.
- Sekil 7.** *Ilyocypris brady* (Sars)
Sol kapak, X100, C III.1, Cennet kesiti, Ponsiyen.
- Sekil 8.** *Candona candida* (Mueller)
Sağ dış görünüm, X60, C I.9, Avcılar kesiti, Ponsiyen.
- Sekil 9.** *Candona decimai* Freels
Sağ iç kapak, X85, C II.3, Cennet kesiti, Ponsiyen.

PLATE II

- Figure 1.** *Loxoconcha granifera* (Reuss) Right outer valve, X100, C I.17, Avcılar section, Pontian.
- Figure 2.** *Loxoconcha rhombovalvis* Pokorny
Left outer view, X80, C I.14, Avcılar section, Pontian.
- Figure 3.** *Xestoleberis reymenti* Ruggieri
Right outer valve, X125, C III.4, Cennet section, Pontian.
- Figure 4.** *Xestoleberis ventricosa* Mueller
Right outer valve, X110, C III.1, Cennet section, Pontian.
- Figure 5.** *Darwinula cylindrica* Straub
Left outer valve, X108, C I.9, Avcılar section, Pontian.
- Figure 6.** *Darwinula stevensoni* (Brady ve Robertson)
Right outer valve, C II.3, Cennet section, Pontian.
- Figure 7.** *Ilyocypris brady* (Sars)
Left valve, X100, C III.1, Cennet section, Pontian.
- Figure 8.** *Candona candida* (Mueller)
Right outer valve, X60, C I.9, Avcılar section, Pontian.
- Figure 9.** *Candona decimai* Freels
Right inner valve, X100, C II.3, Cennet section, Pontian.

LEVHA II / PLATE II

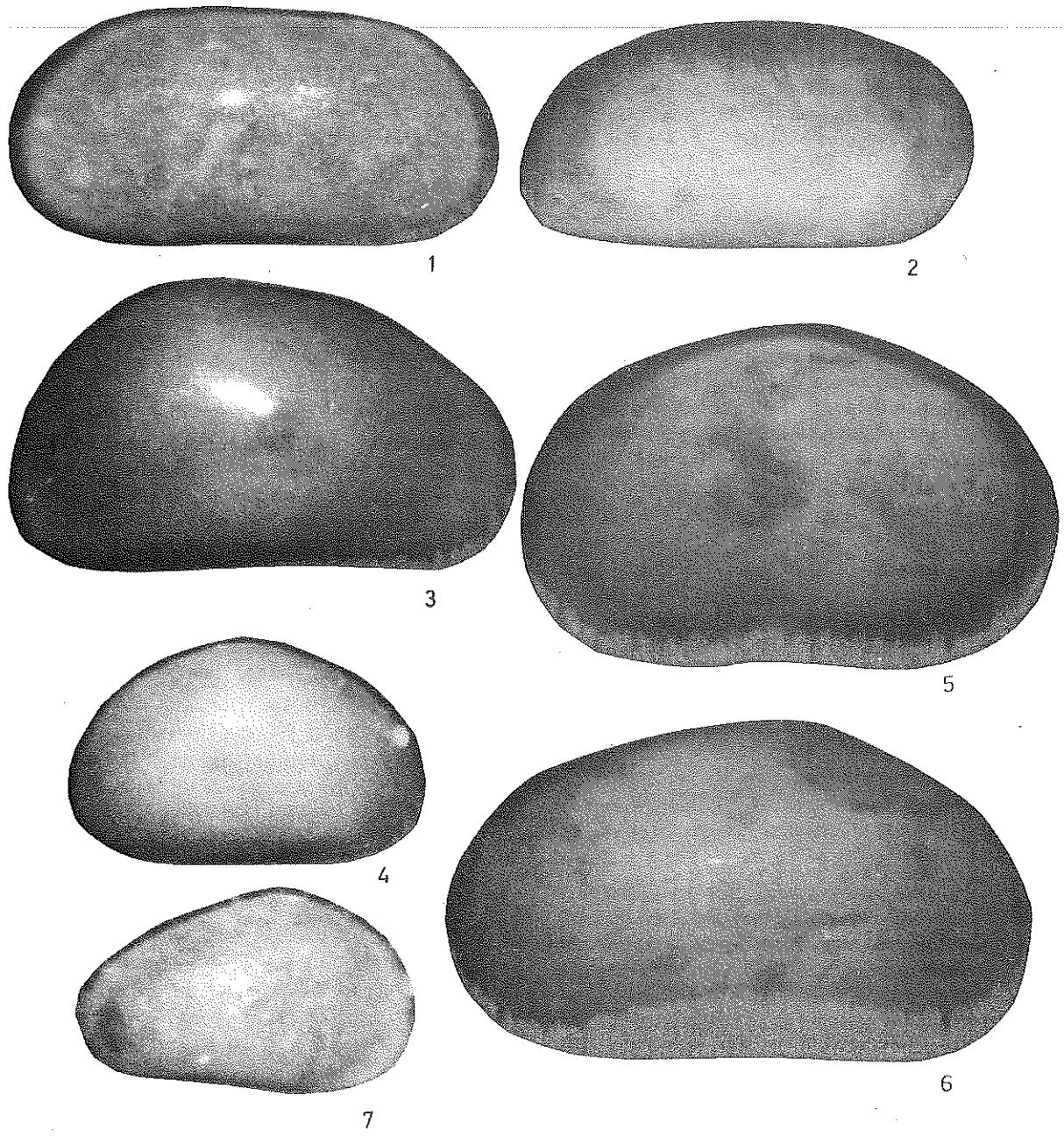
LEVHA III

- Şekil 1.** *Candonia (Candonia) parallela pannonica* Zalanyi
Sol kapak, X115, C II.3, Cennet kesiti, Ponsiyen.
- Şekil 2.** *Cyprideis torosa* (Jones)
Sağ kapak, X100, C II.3, Cennet kesiti, Ponsiyen.
- Şekil 3.** *Candonia neglecta* Sars
Sağ kapak, X 100, C I.14, Avcılar kesiti, Ponsiyen.
- Şekil 4.** *Cyclocypris* sp.
Sol kapak, X150, C I.14, Avcılar kesiti, Ponsiyen.
- Şekil 5-6.** *Heterocypris salina salina* (Brady)
5. Sağ iç kapak, X80, 6. Sa dış kapak, X80, C II.3, Avcılar kesiti, Ponsiyen.
- Şekil 7.** *Eucypris* sp.
Sağ kapak, X110, C I.12, Avcılar kesiti, Ponsiyen.

PLATE III

- Figure 1.** *Candonia (Candonia) parallela pannonica* Zalanyi
Left valve, X115, C II.3, Cennet section, Pontian.
- Figure 2.** *Cyprideis torosa* Jones
Right valve, X100, CII.3, Cennet section, Pontian.
- Figure 3.** *Candonia neglecta* Sars
Right valve, C I.14, Avcılar section, Pontian.
- Figure 4.** *Cyclocypris* sp.
Left valve, C I.14, Avcılar section, Pontian.
- Figure 5-6.** *Heterocypris salina salina* (Brady)
5. Inner valve, X80, 6. Outer valve, X80, C II.3, Avcılar section, Pontian.
- Figure 7.** *Eucypris* sp.
Right valve, X110, C I.12, Avcılar section, Pontian.

LEVHA III / PLATE III

cins ve tür sayısı artan tatlusu formları olan *Heterocypris*, *Candona*, *Ilyocypris*, *Darwinula* ile en üst seviyelerde *Cyprideis*, *Loxoconcha* ve *Xestoleberis* bulunmaktadır. Cennet mahallesi'ndeki yarmadan alınan kesitin ostrakod topluluğu Avcılar'dan alınan kesitin ortada bulunan 5.00 m'den sonraki kesimine karşılık gelmektedir. Bahçelievler kesitinde son 2.00 m'de fosil bulunmuş olup, sadece *Cyprideis*'ler içermektedir. Ayrıca, bu kesitte bol oranda jipsler gözlenmektedir. Değinilen fosil topluluğuna göre Bakırköy formasyonu'nun Ponsiyen'de kıyı çizgisi boyunca oluşmuş büyük oranda karadan beslenmeli bir lagün olduğu söylenebilir.

KATKI BELİRTME

Bu çalışmanın yapılabilmesi için arazi önerisinde bulunan ve her aşamada desteğini esirgemeyen Sayın Prof. Dr. Engin Meriç'e (İstanbul Univ.) sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Arazi çalışmasında emeği geçen Sayın Adil Erülke'ye (İstanbul Univ.) ile Jeoloji Mühendisi Sayın Cengiz Koyun'a ayrıca teşekkür ederim. Yine çalışmaya desteğinden dolayı Ç. Ü. Jeoloji Mühendisliği Başkanlığına ve çizimlerin hazırlanmasında yardımcı esirgemeyen Sayın Jeoloji Y. Müh. Gündemin Öğrүnүc'e (Ç.U.) teşekkür ederim.

SUMMARY

The aim of this study is to describe Ostracoda of Bakırköy formation, to do environmental interpretation and to realise its age according new observations. The study area is located among Avcılar, Cennet, Bahçelievler districts in the investigated area; Eocene, Miocene and Quaternary units which are overlying Paleozoic basement crop out. But, this research is only dealing with Miocene aged Bakırköy formation which overly green colored clays of Güngören formation. Bakırköy formation is also represented by limestone, argillaceous limestones and fossiliferous limestones. This unit overlies by filling up material.

4 reference sections have been measured from this unit which crops out Avcılar, Cennet and Bahçelievler. These sections: Argillaceous limestone, claystone and fossiliferous limestone level of Bakırköy formation has been observed which concordantly overly Güngören formation that named as İstanbul green clay in measured section of Avcılar, Küçükçekmece. Bakırköy formation also is represented by limestones and argillaceous limestones which those overlying claystones at Cennet Mahallesi which is located in the eastern part of investigated area. Bakırköy formation consists of fossiliferous, argilleous limestone, clay and sandy limestone alternations part at uppermost of Bahçelievler measured section.

43 samples have been collected and studied from this unit with this research. As a result of paleontological studies, two groups ostracode associations have been described according to salinity. *Leptocythere nodigera* Pokorny, *Leptocythere castanae* (Sars), *Loxoconcha*

rhombivalvis Pokorny, *Loxoconcha granifera* (Reuss), *Xestoleberis reymendi* Ruggieri, *Xestoleberis ventricosus* Mueller, *Cyprideis heterostigma sublittoralis* Pokorny, *Cyprideis sublittoralis* Pokorny, *Cyprideis torosa* (Jones), *Cyprideis trituberculata* (Krstic) arc brakisich ostracodes and *Heterocypris salina salina* (Brady), *Ilyocypris bradyi* (Sars), *Cyclocypris* sp., *Candona candida* (O. F. Müller), *Candona neglecta* Sars, *Candona (Candona) parallela pannonica* Zalanyi, *Candona decimai* Freels, *Darwinula cylindrica* Straub, *Darwinula stevensoni* (Brady ve Robertson) are freshwater ostracodes. According to this microfauna content, Bakırköy formation has been deposited in a lagoon which has mostly continental in put.

In addition, Bakırköy formation known Sarmatian age in the literature has been evaluated as Pontian according to fossil associations and correlation Messini=Pontian aged İstanbul green clays from the eastern part of study area.

DEĞENİLEN BELGELER

Agalarova, D.A., 1956, Microfauna from Productive Beds in Azerbaijan and Red Deposits in Turkmenistan, Turkmen SSR., Ylymlar Akademiiasy, Geol. Inst., 190p., Ashgabat.

Akartuna, M., 1953, Catalca-Karacaköy bölgesinin jeolojisi. İstanbul Univ., Fen Fak., Monog. No:13, İstanbul.

Ariç, C., 1955, Haliç-Küçükçekmece bölgesinin jeolojisi. İst. Tek. Üniv., Maden Fak., Doktora Tezi, 48 lev., 3 ek, İstanbul.

Bassiouni, M.A., 1979, Brackische und marine Ostracoden (Cytherinae, Hemicytherinae, Trachyleberidinae) aus dem Oligozan und Neogen der Türkei. Geol. Jb. Reihe B, Heft 31, Hannover, 200p.

Carbonnel, G., 1969, Les ostracodes du Miocene Rhodanien: Systematique biostratigraphic écologique, paleobiologie. These at Docum. Lab. Geol. Sci., 32 (1-2), s:1-469, Lyon.

Decima, A., 1962, Ostracodi del genus Cyprideis (Jones) del Neogene e del Quaternario Italiani, Paleontographia Ital., V: 57, 81-133, Pisa

Erentöz, C., 1953, Etudes géologiques dans la région de Catalca (İstanbul). Publ., MTA, Ser.B, No:17, Ankara

Freels, D., 1980, Limnische Ostracoden aus Jungtertiär und Quartär der Türkei. Geol. Jb., B39, 3-169, 2 Abb., 18 Taf., Hannover.

Gökçen, N., 1979, Denizli-Muğla çevresi Neojen istifinin stratigrafisi ve paleontolojisi. Doçentlik tezi, Hacettepe Üniv., 178 s., Ankara.

Guernet, C., Sauvage, J. and Soulle Marsche, I., 1977, Le Levantin De Joanina (Epire, Grèce): Obser-

- vations stratigraphiques et paleontologiques. Geobios, no:10, fasc:2, 297-309, Lyon.
- Jiricek, R., 1983,** Redefinition of the Oligocene and Neogene ostracod zonation of the Paratethys. Knthovnika Zemniho plynu a nafty. 4, 195-236.
- Jiricek, R. and Riha, J., 1990,** Correlation of Ostracod zones in the Paratethys and Tethys. Saito Ho-on kai spec. pub., no:3.
- Keskin, C., 1966,** Microfacies study of the Pınarhisar Reef Complex. Rev. Fac. Sci., Univ. d'Istanbul, Serie B, t.31, fasc. 3-4, İstanbul.
- Krstic, N., 1971,** Ostracode biofacies in the Pannone, Paleoenologie Ostracodes, Bull., Centre Rech. Pau-SNPA, s.391-397.
- Krstic, N., 1973,** Biostratigraphy of the Congerian Beds in the Belgrade on the basis of Ostracode, Inst. Geol. Exp. Invest. Nuclear and other minerals raw materials, v:4, 158 s., Belgrad.
- Nasser, 1994,** Sübvasser Ostracoden aus dem Ober Pliozän von North Euboa (Griechenland), N. Jb. Geol. Palaont., 5, 309-319, Kiel.
- Nazik, A., 1988,** Ulukışla Tersiyer istifinin stratigrafik ve mikropaleontolojik (foraminifer ve ostrakod) inceleme, Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Nazik, A. and Gökçen, N., 1995,** Ostracods of the uppermost Tertiary sequence of the north Adana Basin and Misis area, in Ostracoda and Biostratigraphy, ed: J.Riha, p. 251-260, Balkema, Rotterdam.
- Nazik, A., Şafak, Ü. And Şenol, M., 1992,** Micropaleontological investigation of the Pliocene sequence of the Tufanbeyli (Adana) area, Geosound, 1st International Symposium on Eastern Mediterranean, Special Issue, 281-304, Adana.
- Pokorný, V., 1953,** The ostracods of the So-Called Basal Horizon of the subglobosa beds at Hodonín (Pliocene, Inner Alpine Basin Czechoslovakia), Sborník Ustředního učstavu Geologickeho Svazek XIX, 358-402.
- Ruggieri, G., 1967,** Due Ostracofaune del Miocene alloctono della val Marecchia (Appennino sett.). Riv. Ital. Paleont., 73 (1), 351-384.
- Rückert-Ülkümen, N., 1965,** Fossile Fische aus dem Sarmat von Pınarhisar (Thrakien). Senckenberg. Bd. 46 a, Frankfurt.
- Sissingh, W., 1972,** Late Senozoic Ostracoda of the South Aegean Island Arc. Utrecht Micropalaeontological Bulletins, 6:187, Utrecht.
- Sokac, A., 1978,** Pleistocene Ostracode fauna of the Pannonian Basin in Critia, Paleont. Jugosl., 20, 51, Zagreb.
- Şen, Ş., 1994,** Çekmece gölleri arasındaki bölgenin jeolojisi ve sedimanter özellikleri. İ. Ü. Fen Bilimleri Enst. Yüksek Lisans Tezi, 66s., 2 ek, İstanbul.
- Sönmez-Gökçen, N., 1964,** Çatalca (Trakya) civarı Neojeninden Congeria'lı serinin Ostracod'larla bulunan yeni yaşı hakkında not, MTA Derg., No:63, 43-54, Ankara.
- Sönmez-Gökçen, N., 1973a,** Etude paleontologique (Ostracodes) et stratigraphique de niveaux du Paléogène du sud-est de la Thrace. Publ. MTA, No:147, 118 p., Ankara.
- Sönmez-Gökçen, N., 1973b,** Géologie du bassin d'Er-gene et des chaines de la bordure de la mer de Mar-mara, Publ. MTA, No:148, 1-17, Ankara.
- Stancheva, M., 1966,** Notes on the stratigraphy and the Ostracoda fauna from the Pliocene and Post Pliocene in the district of Silistra, Bull. "S.Dimitrov" Inst. Geol. Serie Paleont., v:15, 205-209, Sofia.
- Şafak, Ü., 1997,** Bakırköy havzası (İstanbul) Tersiyer çökellerinin ostrakod faunası, Yerbilimleri, Özel Sayı, Çukurova Üniversitesi içinde Jeoloji Mühendisliği Eğitiminin 20. Yılı Sempozyumu Yerbilimleri, Özel sayı, Cilt 1, 255-285, Adana.
- Şafak, Ü., Nazik, A. ve Şenol, M., 1992,** Kayseri güneydoğusu (Sarız) Pliyosen Ostrakod ve Gastropod Faunası, Ç.Ü. Müh-Mim. Fak. Dergisi, C:7, 1, 171-195, Adana.
- Tunoğlu, C., 1984,** İncipinari-Kurtkuyusu (Sinop Batısı) yöresi Neojen'inin Ostrakod biyostratigrafisi, Yüksek Mühendislik Tezi, Hacettepe Univ., Fen Bilimleri Enst., 177 s., Ankara (Yayınlanmamış).
- Tunoğlu, C., Çelik, M. ve Temel, A., 1995,** Doğanbey - Seydişehir (GB Konya) yöresi Neojen istifinin Ostrakod topluluğu ve ortamsal yorumu, KTÜ 30.yıl Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Trabzon.
- Ünal, A., 1996,** Gelibolu Yarımadası Neojen istifinin ostrakod biyostratigrafisi, Yüksek Mühendislik Tezi, Hacettepe Univ., Fen Bilimleri Enst., 160 s., Ankara (Yayınlanmamış).
- Ünal, A. and Tunoğlu, C., 1996,** The Upper Miocene Ostracoda Fauna of Gelibolu Peninsula (NW Turkey), 3rd European Ostracodologist Meeting, Abstracts, p. 23, Bierville, Paris.

Makalenin geliş tarihi: 12.01.1998
 Makalenin yayına kabul tarihi: 04.05.1998
 Received January 12, 1998
 Accepted May 04, 1998